

Phân Chậm Tan

Trước đây chúng ta có nghe khuyên là không nên dùng phân chậm tan bởi vì 2 lý do:

- Chúng ta không kiểm soát được liều lượng phân bón.
- Thời tiết California chỉ có mấy tháng nóng, khó làm cho phân tan ra theo ý muốn.

Nhân đọc bài phân tích kỹ lưỡng của Tiến sĩ Yin Tung Wang trong nguyệt san Orchids số tháng 9 năm 2003, xin lược dịch để chúng ta cùng hiểu rõ vấn đề hơn.

Phân chậm tan hay là Slow release, controlled release, one time fertilizers với nhãn hiệu Osmocote, Nutricote, Polyon hay những hiệu khác đã được các nhà trồng lan thương mại sử dụng rất hữu hiệu từ bao năm qua. Các nhà chế tạo thường dùng các chất nhựa (resin) hay hợp chất plastic (polymer) bao bọc bên ngoài các viên phân bón, vì vậy phân dần dần tan ra trong một thời gian nào đó. Khi bị đụng chạm tới những viên phân bón Osmocote sẽ bị vỡ ra hoặc khi gặp nước viên phân đang khô sẽ nở ra, nhưng viên phân Nutricote lại không hề hấn gì.

Thông thường với nhiệt độ 72°F hay 22.2°C những viên phân này tan ra trong một thời gian từ 3 tháng đến một năm. Kinh nghiệm cho thấy là phân chậm tan có hiệu quả hơn là phân pha lẫn với nước và đỡ phí phạm.

Nhiều người nghĩ rằng phân chậm tan sẽ tiết ra với những lần tưới nước. Điều này đúng một phần là khi bị ẩm ướt, phân bón sẽ tan ra. Tuy nhiên số lượng phân bị tan ra tùy thuộc vào nhiệt độ khi bón phân vào trong chậu. Khi nhiệt độ gia tăng, dung lượng phân bón tan ra theo nhiệt độ.

Thí dụ, miền Nam Texas vào mùa Hè, nhiệt độ dưới đất thường trên 90°F hay 36°C, với tình trạng như vậy cần tưới thường xuyên hơn, do đó thời gian làm cho phân tan ra mau hơn là lời chỉ dẫn của nhà sản xuất. Cũng vì vậy mà lượng phân bón sẽ quá nhiều với những nơi nhiệt độ không cao như vậy. Sự kiện phân tan quá mức trong nhiệt độ cao này sẽ làm cho rễ cây sẽ bị thương tổn, đặc biệt là những cây lan là loài quá nhạy cảm với muối đọng do phân bón.

*Bản chỉ dẫn trên các bao phân chậm tan thường cho biết những cách dùng: ít, vừa hay nhiều. Tuy nhiên khi bón cho hoa lan, ta hãy nên khôn ngoan dùng một liều lượng thấp hơn cả liều thấp nhất (lower than the lowest rate) đặc biệt là dùng ở những nơi khí hậu quá nóng. **Hãy trải các hạt phân đều trên mặt chậu để khi tưới nước những hạt phân này không bị dồn vào một chỗ.***

Không nên trộn phân chậm tan chung với các vỏ cây, than, hay vỏ dừa ẩm ướt. Làm như vậy khi thời tiết nóng nực, phân sẽ tan ra và khi trồng sẽ có thể làm thương tổn rễ cây. Nếu dùng đúng cách, phân chậm tan rất tiện lợi và giúp cho cây mọc mạnh.

Không nên dùng phân chậm tan và tưới bằng nước lọc (reverse osmosis). Nước này rất tinh khiết và làm cho phân tan nhanh chóng.

Tiến sĩ Yin Tung Wang đã thử trong phòng thí nghiệm với nhiệt độ cao nhất là 89.6°F hay 32°C và ban ngày bình thường là 75.2°F hay 24°C. Sau đó ông dùng 2 bình: nước máy thông thường và nước lọc RO và cho 5gm Osmocote vào mỗi bình. Kết quả cho thấy trong 24 giờ bình nước lọc RO có nhiều chất muối hơn tức là phân tan mau chóng hơn.

Bài này còn dài với nhiều chi tiết chuyên môn, chúng tôi chỉ xin lược thuật những ý chính. Chúng ta nên nhớ rằng các nhà trồng lan thương mại:

- **Không muốn phí phạm phân bón vì phân pha với nước chảy ra ngoài nhiều hơn là giữ lại ở trong chậu.**
- **Họ có thể tăng giảm nhiệt độ theo ý muốn và theo sự đòi hỏi của loài lan họ nuôi trồng.**

Còn chúng ta lại phó mặc cho thiên nhiên định đoạt, vì vậy nên dùng hay không, tùy theo sở thích. Nhưng chúng ta nên chú ý đến những phần đã được tô đậm.

10-2007
Nguyễn Hưng Yên